

Dr. Meryem ÖZGÜR

**ULUSLARARASI HUKUKTA BARIŞ
HAKKI VE *JUS AD BELLUM*:
ELEŞTİREL BİR BAKIŞ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BÖLÜM I KAPSAM VE METODOLOJİ

1.1. Çalışmanın Konusu ve Araştırma Soruları.....	13
2.2. Çalışmanın Amacı.....	18
3.3. Çalışmanın Metodolojisi ve Araştırma Yöntemi.....	19
4.4. Literatür Taraması.....	32

BÖLÜM II ULUSLARARASI HUKUKTA “BARİŞ” HAKKI

2.1. Dönüşen Uluslararası Hukuk ve Barış Hakkı	49
2.2. BM ve ‘Uluslararası Barış ve Güvenlik’	55
2.3. Tarihi Bağlamda ve Kavramsal Olarak ‘Barış Hakkı’	61
2.3.1. 1984 Tarihli Halkların Barış Hakkı Bildirisi	65
2.3.2. 2016 Tarihli Barış Hakkı Bildirisi.....	67
2.3.3. Dinamik ve Kolektif Bir Hak Olarak Barış Hakkı.....	74
2.3.4. Barış Hakkıyla İlişkili Başka Haklar ve Hususlar	77
2.3.4.1. Güvenlik ve Silahsızlanma	77
2.3.4.2. İnsan Hakları ve İnsani Güvenlik.....	80

2.3.4.3. Kalkınma ve Kalkınma Hukuku.....	82
2.3.4.4. Küresel Adalet.....	83
2.4. Barış Hakkı ve Mevcut Uluslararası Düzen.....	85
2.5. Barış Hakkının Uluslararası Hukuk Kuralına Dönüşüm Süreci.....	94
2.6. Jus Post Bellum ve Barış Hakkı.....	101
2.7. Uluslararası Dayanışma ve Barış Hakkı	104

BÖLÜM III
BARIŞ HAKKI PERSPEKTİFİNDEN
ULUSLARARASI BARIŞ VE GÜVENLİĞİN
KORUNMASINA İLİŞKİN NORMLAR VE
SÜREÇLER

3.1. Başta BM Şartı Olmak Üzere Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanma Yasağına İlişkin Mevcut Kurallaşma	110
3.1.1. Meşru Müdafaa Hakkı.....	112
3.1.2. Uluslararası Adalet Divanı ve Meşru Müdafaa Hakkı.....	120
3.1.2.1. Nikaragua Davası (Nikaragua – ABD)	120
3.1.2.2. Nükleer Silahların Tehdidi veya Kullanımının Yasallığı (İstisari Görüş)	121
3.1.2.3. İşgal Altındaki Filistin Topraklarında İnşa Edilen Duvarın Hukuki Sonuçları (İstisari Görüş)	122
3.1.3. Kolektif Meşru Müdafaa Hakkı.....	123
3.1.4. Önleyici-Ön Alıcı Meşru Müdafaa Hakkı.....	124
3.1.5. Uluslararası Terörizm ve Meşru Müdafaa Hakkı	128
3.2. Yasadışı Askeri Güç Kullanımına Karşı Mevcut Mekanizmalar	131
3.2.1. BM Güvenlik Konseyi.....	132
3.2.2. BM Genel Kurulu.....	135
3.2.3. İnsani Müdahale	138
3.2.4. Koruma Sorumluluğu	161

BÖLÜM IV
KURAMSAL VE KAVRAMSAL BİR
ÇERÇEVE OLARAK JUS AD BELLUM VE
BARIŞ HAKKI İLİŞKİSİ

4.1. Üç Kıtas Etrafında Jus Ad Bellum: Güvenlik, İstikrar ve Küresel Adalet.....	176
4.2. Barış Hakkı Perspektifinin Hâkim Uluslararası Barış ve Güvenlik Kavramsallaştırılmasına Eleştirel Bakış	184
4.2.1. Hesap Verilebilirlik, Hukukun Üstünlüğü ve Jus Cogens Kuralları.....	186
4.2.2. Yeniden Sömürgeleştirme.....	195
4.2.3. Teröre Karşı Savaş: ‘Barbarlar, Kurbanlar ve Kurtarıcılar’	197
4.2.4. ‘Aşındırılabilir’ Egemenlik ve Müdahale.....	199
4.2.5. Yerleşimci Sömürgecilik Anlayışı ve Hegemonya.....	201

BÖLÜM V
BM GÜVENLİK KONSEYİ’NİN
MÜDAHALELERİNDE BARIŞ HAKKINI
ARAMAK: LİBYA ÖRNEĞİ

5.1. Libya Örneği Bağlamında Barış Hakkı	209
5.2. Kuvvet Kullanımında Yetki Aşımı: Şiddetin Körüklenmesi.....	221
5.3. Müdahale Sonrasında Egemenlik ve Yerel Dinamikler	224
5.4. Yapısal Şiddet ve Sosyal Adalet	226
5.5. BM Güvenlik Konseyi ve Barış Hakkının Hayata Geçirilmesindeki Zorluklar.....	230
SONUÇ	237
KAYNAKÇA.....	249